

Mustafa Kemal COŞKUN
Dr.
Ankara Üniversitesi DTCF

AKADEMİ VE SENDİKALAR: BU TANIŞIKLIKTAN NE ÇIKAR?

Türkiye’de eğitimin yerine getirdiği işlev, “toplumun yeniden üretimi”nden “kapitalist sistemin yeniden üretimine” doğru evriliyor. Zira şimdilerde pek bir revaçta olan teknokentlerin/teknoparkların önem kazanmasına, özelleştirme politikasıyla eğitimin bir meta/bir ürün haline getirilmesine, aydınlanmacı birey modelinin yerini küreselleşmeci liberal bireyin almasına ve böylece de olasılıkçı ve relativist bilme ve öğretim yöntemlerinin giderek yaygınlık kazanmasına, eğitimin içeriğinin piyasanın talep ve beklentilerine göre değişmesine bakıldığında bu evrilme çok daha açık biçimde görülebilecektir. Gillian Evans, “Akademisyenler ve Gerçek Dünya” adlı çalışmasında, her toplumda “düşünmesi için para verilen” bir kesim olarak akademisyenlerin varlığına işaret ederken, kamu kaynaklarının azaltılması ve eğitimin giderek özelleştirilmesi karşısında akademisyenlerin ne yapacağı/yapabileceği sorusunu soruyor. Soru önemlidir, zira, eğer akademisyenin düşünmesi için ödenecek para özel şirketler tarafından karşılanırsa, bu durumda düşünmekte özgür olunamayacağı, doğrusu, “düzene göre düşünmek” zorunda kalacağı iddia edilebilir.

Üniversiteyi bu türden bir yapıya çeviren anlayış, üniversite hocasını da her “iktidar” karşısında korku içinde yerlere kapanan, yukarıdaki güç her ne ise onu hissettiğinde biat eden güçsüz bir varlığa çevirmiştir/çevirmeye çalışacaktır. Bu durumda doğal olarak bazı üniversite hocaları, aramış oldukları gücü, siyasal iktidar odağı olarak gördükleri kimseler her kimse bizzat onlara yakınlaşarak bulmayı tercih edeceklerdir. Bu durumun zorunlu sonucu, “güçlü” olanın ve sadece onun hizmetkarı olmaktan başka bir şey değildir. Bir başka sonuç ise, akademisyenlerin örgütlü mücadele etmekten kaçınması, sendikal faaliyetlere katılmaması olarak karşımıza çıkar.

Diğer taraftan, akademisyenler değişen bu koşullara direneceklerse, bu, akademisyenlerin sendikalarla, sınıf örgütleriyle ilişkilerini tartışmayı gerektirmektedir. Bu bildiri, akademisyenler ve sendikal örgütler arasındaki ilişkiyi aşağıdaki sorular üzerinden tartışmayı amaçlamaktadır:

1. Akademisyenler bir “sınıf” olarak değerlendirilebilir mi? Eğer öyleyse, bir sınıf örgütünde örgütlenebilirler mi?
2. Akademisyenler nasıl bir dünyada yaşıyor, yani, varolan dünya ile ilişkileri nelerdir? Toplumla ve emekçi sınıflarla ilişkilerinde ne türden kopukluklar bulunmaktadır?
3. Sendikalar akademisyenlerden, akademisyenler sendikalardan neler bekliyor?
4. Akademisyenler bir direnme stratejisi geliştirme potansiyeline gerçekten sahip midir? Gerçekten direnecekler mi, yoksa değişen sisteme ayak mı uyduracaklar?
5. Sendikalar açısından akademisyenleri örgütlemeye karşılaşılan temel sorunlar nelerdir? Doğrusu, sendikaların akademisyenleri örgütleme gibi bir hedefleri olduğu söylenebilir mi?
6. Akademisyenler ve sendikalar bir arada/birlikte çalışma olanağına sahipler mi?